

20

Αφιέρωμα Μεσσηνία - Καλαμάτα

Παρασκευή 7 Δεκεμβρίου 2012

ΕΞΠΡΕΣ

Ελληνίδα επιχειρηματίας: Αλήθειες και προκλήσεις

Οι περισσότερες συζητήσεις που γίνονται τον τελευταίο καιρό γύρω από τη γυναικεία παρουσία στο επιχειρείν προτάσσουν τον όρο «γυναικεία επιχειρηματικότητα». Έχει ενδιαφέρον να απαντήσει κανείς στο ερώτημα αν υφίσταται ο όρος «γυναικεία επιχειρηματικότητα» και αν αυτή είναι διαφορετική από την ανδρική.

Υπό την έννοια του επιχειρείν και των όρων που απαιτούνται για να ξεκινήσει και να αναπτύξει κανείς την επιχείρησή του, θα έλεγε κανείς ότι στην Ελλάδα του 2012 δεν υπάρχουν διαφορές, όπως υπάρχουν ακόμα σε άλλες χώρες, όπου π.χ. οι γυναίκες δεν έχουν δικαίωμα να πάρουν δάνειο ή να ιδρύσουν επιχείρηση στο όνομά τους. Η Ελλάδα δεν ανήκει φυσικά σε αυτές. Οι όροι και οι συνθήκες είναι τυπικά ίδιες για άνδρες και γυναίκες σε όλο το επιχειρηματικό πλαίσιο, τη νομοθεσία, την αδειοδότηση, τη χρηματοδότηση.

Θεωρητικά λοιπόν, με ίδιους όρους και ίδιες ευκαιρίες, οι γυναίκες θα έπρεπε σήμερα στην Ελλάδα να επιχειρούν όσο και οι άνδρες, με δεδομένο μάλιστα το υψηλό μορφωτικό επίπεδο των νέων γυναικών, μια και σήμερα οι απόφοιτες των ελληνικών πανεπιστημίων είναι περισσότερες σε ποσοστό από αυτό των ανδρών συναδέλφων τους.

Ωστόσο, το ποσοστό των γυναικών επιχειρηματιών είναι δυστυχώς μικρό στην Ελλάδα, και σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ανέρχεται μόλις στο 20%, ενώ ο αντίστοιχος μέσος όρος στην ΕΕ είναι 33%. Από το ευρωπαϊκό αυτό ποσοστό, μόλις το 30% ξεκινούν τις δικές τους νέες επιχειρήσεις, ενώ στην Ελλάδα η μελέτη του Ινστιτούτου Οικονομικών και Επιχειρηματικών Ερευνών (IOBE) για την περίοδο 2010-2011 καταγράφει ότι μόνο το 3,7% του πληθυσμού ηλικίας 18-64 ετών είναι γυναικεία επιχειρηματίες αρχικών σταδίων! Για τις λιγοστές Ελληνίδες επιχειρηματίες είναι πιο εύκολο και πιο πιθανό να πρόκειται για επιχειρηματίες που συνεχίζουν μια επιχείρηση που έχει ξεκινήσει από την οικογένεια, αλλά πολύ πιο σπάνιο να έχουν τολμήσει οι ίδιες τα πρώτα τους επιχειρηματικά βήματα εκ του μηδενός.

Κι αυτό μάλλον δεν θα έπρεπε να αποτελεί έκπληξη. Γιατί στην Ελλάδα, το να ηγηθεί μια γυναίκα μιας νέας επιχειρηματικής προσπάθειας είναι οσα να πρέπει να πάει κόντρα στο ρεύμα. Κόντρα στο ρεύμα που δεν έχει συνήθειοι ή ίσως αποδεχθεί ακόμα την εικόνα της γυναίκα σε θέσεις ευθύνων και λήψης αποφάσεων. Όπως λένε τα ψυχρά νούμερα, η χώρα μας στην επίσημη παγκόσμια έρευνα που γίνεται από το World Economic Forum για τις ίσες ευκαιρίες στα δύο φύλα και τη συμμετοχή των γυναικών στην οικονομία, έρχεται στις τελευταίες θέσεις των χωρών της ΕΕ, αλλά και πολύ χαμηλά στο σύνολο των 135 χωρών της έρευνας: μόλις 56η για το 2011, πίσω ακόμα και από αναπτυσσόμενες χώρες, όπως το FYROM (53η), η Μογγολία (36η), η Σρι Λάνκα (31η), η Κόστα Ρίκα (25η) κ.λπ.

Οι Ελληνίδες υπολείπονται των ευκαιριών στις ηγετικές θέσεις και στις θέσεις λήψης αποφάσεων στη διοίκηση, στην πολιτική, στις επιχειρήσεις. Φαίνεται οσα να υπάρχει ένα έλλειμμα εμπιστοσύνης από τον περίγυρο καταρχήν, αλλά και ένα έλλειμμα τόλμης από τις ίδιες κατά δεύτερο λόγο.

Ότι υπάρχουν παραδείγματα γυναικείας επιτυχίας και πρωτοβουλίας στο επιχειρείν, όπως και στους άλλους τομείς της οικονομίας, της διοίκησης, της πολιτικής, βεβαίως και υπάρχουν. Αλλά είναι λίγα και μεμονωμένα. Το μείζον ερώτημα και η μεγάλη πρόκληση στις μέρες μας είναι τι θα είχαμε να κερδίσουμε ως κοινωνία και ως εθνική οικονομία αν αυτά τα παραδείγματα πολλαπλασιάζονταν ενθαρρύνοντας το μισό ανθρωπινό δυναμικό της χώρας να τολμήσει και να

Της Λιάνας Γούτα*

στραφεί στην επιχειρηματικότητα, σήμερα μάλιστα που η συμμετοχή της γυναίκας στο οικογενειακό εισόδημα είναι πλέον απαραίτητη, κρίσιμη και καθοριστική.

Είναι σημαντικό να σημειώσουμε ότι η ΕΕ θεωρεί ότι μια αύξηση κατά μόλις 5% της γυναικείας απασχόλησης από το 2000 και μετά συνέβαλε σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και για το λόγο αυτό έθεσε ως στόχο την αύξηση της απασχόλησης των γυναικών στο 75% μέχρι το 2020. Επίσης, για να καταλάβουμε καλύτερα το κίνητρο με νούμερα, να αναφέρουμε ότι η ΕΕ υπολογίζει ότι το κλείσιμο της ψαλίδας μεταξύ της συμμετοχής των γυναικών στην οικονομία θα μπορούσε να οδηγήσει σε αύξηση του ΑΕΠ των χωρών της ευρωζώνης κατά 13% και ότι κάτι τέτοιο θα βοηθούσε να πάρει μπρος ο οικονομική μηχανή της Ευρώπης! Εξ ου και η στρατηγική που υιοθέτησε για την ισότητα, με συγκεκριμένους στόχους και δράσεις για την περίοδο 2010-2015. Καταλαβαίνουμε λοιπόν πόσο σημαντικό θα ήταν κάτι τέτοιο, ειδικά για μια χώρα σε οικονομική βύθιση

όπως η Ελλάδα! Από την άλλη, όπως ήδη αναφέραμε, το γυναικείο δυναμικό στην Ελλάδα σήμερα είναι ικανό και καταρτισμένο. Επιπλέον αυτού όμως, έχει ιδιαίτερη αξία να διαγνώσουμε και να αναδείξουμε και κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της γυναικείας παρουσίας στην επιχείρηση.

Διεθνείς έρευνες καταγράφουν ότι η παρουσία των γυναικών στη ανώτερη διοίκηση των επιχειρήσεων μπορεί να είναι πραγματικά ευεργετική, καθώς μπορεί να προσκομίσει κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που έχουν να κάνουν με την πιο ζυγισμένη και ισορροπημένη λήψη αποφάσεων από τις γυναίκες, με την καλύτερη σχέση τους με την ανάληψη ρίσκου, με τη μεγαλύτερη προσοχή που δίνουν στο ανθρώπινο κεφάλαιο και με το ότι συνδέονται με τους εργαζομένους στο πλαίσιο μιας πιο οικογενειακής διαχείρισης, προωθώντας μάλιστα και άλλες αξίες, επιχειρηματικές αλλά και κοινωνικές, πέρα από το στενό επιχειρηματικό κέρδος.

Σήμερα, περισσότερο από ποτέ, όλα αυτά τα χαρακτηριστικά μπορούν να αποδειχθούν πο-

λύτιμα στην επιχειρηματική επιβίωση και πρωτοπορία.

Ωστόσο το ξέρουν αυτό οι ίδιες οι γυναίκες; Γνωρίζουν τις δυνατότητές τους και το πώς ακόμα κι αυτή η διαφορετικότητα τους από τα επιχειρηματικά στερεότυπα, μπορεί να αποτελέσει ένα αληθινό προσόν σήμερα; Φοβάμαι πως όχι.

Οι γυναίκες δεν τολμούν εύκολα να κάνουν το δικό τους επιχειρηματικό βήμα. Και όπως λένε οι σχετικές έρευνες, ακόμη και όταν το επιχειρήσουν, οδηγούνται σε αυτό από ανάγκη και όχι από επιλογή. Επιπλέον, έχουν μικρότερη πρόσβαση σε δίκτυα, μικρότερη πρόσβαση σε κεφάλαια και τους λείπει η σιγουριά και η αυτοπεποίθηση.

Πρέπει λοιπόν να αναρωτηθούμε...

Είναι τα πρότυπα στην κοινωνία και την επιχείρηση που δεν βοηθάνε, αφού οι γυναίκες είναι πολύ λίγες ακόμα στις υψηλές βαθμίδες της διοίκησης και της επιχείρησης;

Είναι η έλλειψη αυτοπεποίθησης από την πλευρά των γυναικών να θέτουν υψηλούς στόχους και η έλλειψη δέσμευσης και επιμονής στο να ακολουθούν τα όνειρά τους;

Είναι οι πρακτικές καθημερινές δυσκολίες, όπως η φροντίδα των παιδιών, των ηλικιωμένων κ.λπ., που αποτρέπουν και αποθαρρύνουν τις γυναίκες στα επόμενα στάδια της ζωής τους να συνεχίσουν να αγωνίζονται για υψηλούς στόχους;

Είναι θέμα κουλτούρας της κοινωνίας στο σύνολό της, η οποία δεν έχει συνιωνθεί με τα νέα δεδομένα, και δεν έχει πιστέψει ακόμα στο ικανό και μορφωμένο γυναικείο δυναμικό και δεν έχει συνεδαιτοποίησει το ανεκμετάλλετο ταλέντο και τις δυνατότητές του;

Τους όλα αυτά μαζί.

Ωστόσο, σήμερα, περισσότερο από ποτέ, ειδικά στην Ελλάδα, η πρόκληση του να ανατραπούν όλα αυτά και τα αναμενόμενα οφέλη είναι κάτι παραπάνω από σαφές. Το θέμα είναι πώς θα το πετύχουμε...

Ο αριθμός των πετυχημένων παραδειγμάτων πρέπει να πολλαπλασιαστεί και η ανάδειξή τους μπορεί να λειτουργήσει ως πραγματικός μοχλός ενθάρρυνσης για τις σύγχρονες Ελληνίδες.

Έτσι, ζωτικές σημασίας προς αυτά την κατεύθυνση για να αλλάξουμε νοοτροπίες και στερεότυπα είναι:

- Η υποστήριξη-mentoring, προς τις γυναίκες και ιδιαίτερα τις νέες που σκέφτονται να κάνουν το δικό τους επιχειρηματικό βήμα, εμπνεόμενες και καθοδηγώντας τις.
- Η δικτύωση
- Η ανάδειξη των ιστοριών επιτυχίας και η προώθηση νέων προτύπων για τη σύγχρονη εργαζόμενη πετυχημένη γυναίκα, που μπορεί να συνδυάζει την προσωπική με την επαγγελματική ισορροπία και επιτυχία,
- Τα μέτρα οικονομικού και νομοθετικού χαρακτήρα που μπορούν να δώσουν την κινητήρια ώθηση που θα ενισχύσει τις γυναίκες σε θέσεις ανάλψης ευθύνης και θα δώσει κίνητρα για επιχειρηματικές δράσεις.

Και όλα αυτά πρέπει να τα επιδιώξουμε, με έμφαση στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που μπορεί να προσκομίσει η γυναικεία παρουσία στο επιχειρείν, με πίστη στις αξίες, με το βλέμμα στην καινοτομία και με όραμα την ανάπτυξη!

Το κίνητρο για όλους είναι μεγάλο!

Η κ. Λιάνα Γούτα σε εκδήλωση γυναικείας επιχειρηματικότητας στη Θεσσαλονίκη

* Η κ. Λιάνα Γούτα είναι πρόεδρος του Τομέα Γυναικών Μάνατζερ και Επιχειρηματιών της ΕΕΔΕ - Τμήμα Μακεδονίας - Ιδρυτικό μέλος iforU